

## ПОЗИКОВИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА: ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА

Удовенко М.В., здоб. ОС «магістр»  
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Г.С. Морозова  
Державний біотехнологічний університет

Для будь-якого підприємства принципове значення має віддача у формі прибутку використання як власних, так і позикових коштів. Якщо підприємство у своїй діяльності використовує як власний, так і позиковий капітал, то дохідність власного капіталу може бути підвищена за рахунок банківських кредитів. Використання позикового капіталу дає змогу підприємству нарощувати економічний потенціал і забезпечити ефективніше використання власного капіталу, а отже, підвищити ринкову вартість капіталу підприємства.

Дослідженням сутності позикового капіталу, а також питаннями його формування займалися вчені – І.А. Бланк, Т.В. Давидюк, І.В. Замула, С.Ф. Легенчук, Г.О. Кузнецова, Г.П. Ляшенко, О.О. Суярова, Ф.Ф. Бутинець, Л.К. Сук, В.В. Сопко, О.О. Зеленіна, А.М. Поддєрьогін, Т. Камінська та інші. Але вони не дійшли згоди у визначенні єдиного розуміння сутності позикового капіталу підприємства. Тому доцільним є більш докладно розглянути питання щодо економічної природи позикового капіталу.

В економічній літературі окремі автори вважають, що такі статті, як статті заборгованості за виплатами заробітної плати, не можна кваліфікувати як позиковий капітал з тієї причини, що останні є поточними зобов'язаннями, а «поточні зобов'язання переважно становлять пасивний еквівалент коштів у обороті, тобто розглядаються як загальноекономічна, а не як фінансова категорія».

Проблема розробки комплексної теорії сутності позикового капіталу займала вчених протягом багатьох років. Але навіть сьогодні немає єдиного підходу до його сутності.

Поняття позикового капіталу є досить суперечливим і відзначає значну кількість різних поглядів на його сутність. Це підкреслює багатогранність цього поняття. Для виявлення сутності позикового капіталу нами були розглянуті різні підходи деяких вітчизняних і зарубіжних дослідників до визначення цього поняття, що дало нам підстави зробити висновок про те, що серед них немає єдиної позиції щодо визначення позикового капіталу. Така невизначеність обумовлена відсутністю чіткого, загальноприйнятого визначення поняття «капітал».

На основі досліджених поглядів різних авторів, щодо визначення сутності позикового капіталу, нами було наведено наступне узагальнююче визначення даної економічної категорії: позиковий капітал, як складова частина капіталу підприємства, являє собою одне з джерел фінансування його діяльності, що формується у вигляді грошових коштів, емісії цінних паперів, а також у вигляді залучення додаткових активів на умовах терміновості, поверненості та платності, і використовується з метою здійснення господарської діяльності підприємства, а також отримання та зростання прибутку.

До основних чинників, які спонукають підприємства використовувати позикові кошти можна віднести:

– розбіжності за термінами виготовлення продукції, надходження її до споживачів і отримання оплати обумовлює несвоєчасне надходження коштів на підприємство, що призводить до нестачі оборотних активів, яка, як правило, покривається короткостроковими позиками;

– оновлення виробничої бази, її розширення, модернізація за рахунок тезаврації прибутку та використання інших власних фінансових ресурсів не може бути повністю забезпеченим, тому реалізація інвестиційних програм, спрямованих на економічне зростання, передбачає залучення довгострокового позикового капіталу.

Занадто велике залучення позикових коштів зменшує фінансову стійкість підприємства, а занадто малий об'єм позикових коштів не дозволяє підприємству розвиватися. Таким чином, підприємство, що використовує позиковий капітал, має більш високий фінансовий потенціал свого розвитку та можливості приросту фінансової рентабельності діяльності, однак більшою мірою генерує фінансовий ризик і загрозу банкрутства.

Позиковий капітал може використовуватися як для формування довгострокових фінансових засобів у вигляді основних фондів (капіталу), так і для формування короткострокових (поточних) фінансових засобів для кожного виробничого циклу.

Таким чином, залучення в оборот позикового капіталу в розумних розмірах та ефективне його використання сприяють поліпшенню фінансового стану, і навпаки, якщо підприємство залучає в свій оборот позиковий капітал у розмірах, що економічно не обґрунтовані, то це може призвести до погіршення фінансового стану.

### **Інформаційні джерела**

1. Азарова А.О. Джерела формування та способи залучення позикового капіталу. Економічний простір. 2018. № 15. С.152-161.